

Bank Światowy – ewaluacja ex-post projektów transportowych

Podstawowe zasady i narzędzia

Seminarium

Polityka transportowo oparta na dowodach – obowiązek
czy istotny element wzmocnienia jakości interwencji
publicznych

IEG – Independent Evaluation Group

- nie podlega Kierownictwu Banku (Prezydentowi i Wiceprezesom) lecz bezpośrednio Executive Board (Rada Dyrektorów reprezentujących kraje będące udziałowcami Banku)
- Zatrudnia stale 35 osób o różnych specjalizacjach sektorowych i ewaluacyjnych i korzysta z zewnętrznych specjalizowanych indywidualnych ekspertów
- Cel ogólny IEG: Poprawa prorozwojowych rezultatów działań Banku poprzez doskonalenie ewaluacji
- Cele średnioterminowe:
 - Potwierdzenie i dokumentowanie rezultatów działania BŚ w osiągnięciu celów strategicznych
 - Zbieranie doświadczeń z wdrażania strategii aby umożliwić konieczne działania korygujące
 - Promowanie kultury organizacyjnej opartej o rezultaty, odpowiedzialności (accountability) oraz wymiana wiedzy i doświadczeń

Cele Banku Światowego

- Cele strategiczne Banku Światowego
 - ograniczenia ubóstwa – poverty reduction
 - Przyspieszeniu osiągnięcia wspólnego dobrobytu – boosting shared prosperit
- Założone wskaźniki postępów w realizacji celów strategicznych do 2030:
 - Ograniczenie liczby osób skrajnie ubogich (o dochodach poniżej 1.25 \$/dziennie) do 3% światowej populacji
 - Wspieranie trwałego wzrostu dochodów 40 procent ludności o najniższych dochodach we wszystkich krajach rozwijających się

IEG - Metodyka

- Ocena prowadzonych przez Bank strategii, polityk, projektów i wewnętrznych procesów i uczenie się skutecznych działań na podstawie zweryfikowanych praktycznych doświadczeń
- Ocena wyników (outcomes) w odniesieniu do:
 - założone cele i wskaźniki,
 - porównania (benchmarks)
 - standardy
 - oczekiwania
 - ocenę sytuacji bez realizacji projektu, programu lub polityki sektorowej
- IEG wykorzystuje międzynarodowe standardy, normy i dobre praktyki ewaluacji:
 - OECD Development Assistance Committee
 - Evaluation Cooperation Group
 - United Nations Evaluation Group

IEG – instrumenty ewaluacyjne

- Major Corporate, Thematic and **Sectoral Evaluations**
- Country Program Evaluations - poziom krajowy
- Cluster Country Program Evaluations - grupy krajów
- Validation of Completion and Learning Reviews - poziom krajowy
- **Implementation Completion and results Report Reviews (ICRRs) – poziom programu/projektu**
- **Project Performance Assessment Reports (PPARs) – poziom programu/projektu**

Implementation Completion and results Report Reviews - ICRRs

- Weryfikacja efektów każdego projektu pożyczkowego BŚ
- Podstawą weryfikacji jest sporządzana przez sektor wielowymiarowa „samoocena” projektu: Implementation Completion report – ICR:
 - Oparta o zestaw wskaźników obrazujących cele, wyniki, efekty projektu i proces jego prowadzenia
 - Sporządzany przez pracownika lub zewnętrznego eksperta spoza zespołu realizacyjnego
 - Najpóźniej w ciągu 180 dni od zakończenia realizacji
 - Na podstawie rozmowy z Liderem Projektu (Task Team Leader) i badania dokumentów projektowych (desk research)
- Dokument: niezależny raport IEG oparty o standardową metodykę weryfikującą jakość projektu i jakość ICR, w tym wszystkie wskaźniki wykorzystywane do oceny m.in.:
 - Stopnia osiągnięcia założonych celów
 - Trwałości efektów realizacji projektu
 - Sposobu prowadzenie projektu
 - Stopnia zaangażowania beneficjentów
- W przypadku znaczących rozbieżności pomiędzy ratingami „samooceny” i oceną IEG konieczne są wyjaśnienia ze strony sektora odpowiedzialnego za projekt
- Praktyczna obserwacja: bardzo rzadko udaje się IEG przekonać do zmiany wskaźników w ich raporcie

Project Performance Assessment Reports-PPARs

- Niezależna ocena efektów i sposobu realizacji projektu
- Obejmuje około 20% realizowanych projektów pożyczkowych BS – wybieranych przez IEG
- Podstawą niezależnej oceny są wizyty i rozmowy z beneficjentami projektu oraz dokumenty przygotowawcze (zwłaszcza tzw. Project Appraisal Document i analizy pomocnicze w tym Analiza Kosztów i Korzyści Społeczno-Ekonomicznych) i sprawozdania z realizacji projektu;
- Weryfikacja prowadzona jest przez pracownika IEG lub niezależnego konsultanta (np. emerytowanego pracownika IEG);
- Efektem jest niezależny raport - PPAR oparty o szczegółową metodykę, zawierający wielowymiarową ocenę stopnia i sposobu realizacji w oparciu o standardowe wskaźniki;
- W przypadku negatywnej oceny projektu w PPAR konieczne są wyjaśnienia ze strony sektora odpowiedzialnego za projekt.

BŚ – ewaluacja projektów transportowych

Zasady i podstawowe narzędzia metodyczne

- Struktura celów i efektów projektów musi być oparta o jasny schemat logiczny i muszą być one zgodne z celami strategicznymi BŚ
- Analiza kosztów i korzyści społeczno-ekonomicznych jest kluczowym elementem planowania i późniejszej weryfikacji skutków lub oceny/ewaluacji ex-post;
- Bardzo silny jest nacisk na wykorzystywanie mierzalnych i obiektywnych wskaźników celów i produktów zwłaszcza w transporcie;
- Zestandaryzowane są obowiązkowe wskaźniki korporacyjne dla wielu sektorów, w tym transportu;
- Bardzo ważna w projektach transportowych jest rola tzw. safeguards (zabezpieczeń) np.: środowiskowych, społecznych, kulturowych, etnicznych – są weryfikowane na wielu etapach przygotowania, realizacji i ex-post.
- Możliwość zaskarżenia decyzji i sposobu realizacji projektów przez dowolnych „aktorów” do tzw. Inspection Panel – niezależnego od struktur zarządczych organu kontrolnego o charakterze „śledczym”;